

Podržavljenje policije na Ogerskem. — Ogerska vlada namerava podržaviti policijo po vseh ogerskih mestih. Pomladi se predloži državnemu zboru dotični načrt zakona. Vlada se je prepričala, da mestne policije ne zadoščajo svoji nalogi.

Italija. — Prav ednaka je Italija Španiji. Kakor ima poslednja vsled zavoženih razmer doma preveč opraviti, a ima pri vsem tem vojsko na Kubi, tako ima Italija pri vseh svojih slabih finančnih razmerah vojsko v Afriki. V italijanski koloniji v Afriki, so sosedni Abesinci napali italijansko vojsko in jo premagali. Abesinske čete so bile močne 20.000 mož, a italijanska armada je štela le 12.000 mož. Italijanska vlada je ukrenila precej vse potrebno in poslala znatno pomoč v Afriko, tako da šteje ondi italijanska vojska 25.000 mož. — Poročilo italijanske vlade pravi, da je palo 2450 italijanskih mož v Afriki. Vlada naglašja, da je storila že vse potrebno, da maščuje poraz italijanske vojske, in da dobi zmago italijansko orožje.

Bolgarija. — Pri razpravi v državnem proračunu je dne 11. t. m. v bolgarskem sobranju poslanec Neičev pristaš neodvisne stranke ugovarjal posamnim točkam proračuna in strašno vdrihal po vladi. Mej drugim je rekel da se ne sme preje odobriti proračun, dokler vlada ne ugodí ljudski želji in ne po princea Borisa po pravoslavi. Predsednik sobranju je govorniku zabranil nadalje govoriti, a ker ta ni slušal, ga je hotel odstraniti dati iz zbornice. Predsednik sobranju, vžaljen po tem dogodku, se je odpovedal predsedništvu in je hotel za zmirom zapustiti zbornico. Njegovi somišljeniki so to preprečili, ga posadili na njegov stol in so mu izrekli zaupnico, na kar se je seja nadaljevala. Neičeva so odvedli mej rabuko iz dvorane.

Španija. — Ne samo da ima že močno propala Španija toliko sitnostij izven doma in da od nje toliko žrtev zahteva nesrečna vojska na Kubi, ima tudi doma v Madridu samem največje zmedenosti. Prišli so na sled velikim neredom pri mestni upravi madridski. Župan je že odstopil. Ministerstvu je vsled tega močno omajano stališče. Sploh se konservativna stranka more vzdržati na krmilu le zaradi tega, ker se liberalna stranka ne poganja za to gospodarstvo, ker so razmere to - li zavožene. S tem, da monarhistične stranke tako slabo vladajo, se pripravljajo le republikanski stranki ugodna tla. — Nova poročila vedo povedati o novih porazih španske vojske na otoku Kubi. Vstaši drže se dobro. Španija bo prisiljena poslati nove čete na Kubo. — Nabira se mej narodom za vojsko na Kubi. Ravno se poroča, da je vlada vsprejela čez en milijon darov, nabranih mej Španjci za nakup ednega parnika za ekspedicijo na Kubo.

Turčija. — Poročila in to celo vladna zatrjujejo, da je dosedaj ubitih do 160.000 ljudi v Armeniji, večinoma kristjanov. Dočim se turška vlada trudi narediti mir, vendar se nemiri ponavljajo. Evropske velevlasti se druga druge boje in v tej neslogi ne ukrenejo proti Turčiji odločnih korakov. — Drugo štacijsko ladijo je dovolila turška vlada velevlastim le proti gotovem pogojem poslati pred Carigrad. — Čuje se, da so pričeli krsčanski Armenci pristopati k mohamedanski veri, le da bi bili varni. — Said paši katerega je hotel sultan uničiti, se je priznala velika pokojnina. Sultan je moral na koran priseči, da se ne zgodi Said paši, nič žalega. Še le potem je ta zapustil varstvo veleposlanikov, v katerem je bil. — Ni še mir v ednem kraju se že pojavi v drugem. Nezadovoljnost prebivalstva je velika. Ljudstvo zahteva mir in red, a vlada ni zmožna tega dati. Vsled česar poboji, zažiganja, plenitve in ropanja. Vlada je strogo zaukazala vojakom da morajo z orožjem v roki zadržati vsak nemir. Zalibože, da vojaki ali nečejo, ali pa ne morejo miru narediti.

Obrtnija.

O poklici in vzgoji.

Ljubljanski krojaški mojster g. Matija Kunc, imetelj krojaškega učilišča v Ljubljani je spisal nemško knjižico *Lehre der Bearbeitung sämtlicher Herrenkleidungsstücke*, katero priporočamo vsem krojačem, in tudi drugim obrtnikom, kateri znajo nemški, ker obsega mnogo lepih nauk. Knjižica je izšla v ekspediciji „Europäische Modenzeitung“ v Draždanah in velja 75 nemških vinarjev ali 45 kr. avstr. velj.

Iz te knjižice priobčujemo tukaj jedno poglavje z dovoljenjem gospoda pisatelja, ki slove:

„Tri znanosti vedo tudi nekaj povedati o človeški obleki, da si na prvi pogled to ni vidno, to so zemljepis, narodopis in zgodovina civilizacije. Uče nas, da je evropska noša, kakeršna je, nastala s sodelovanjem zemljepisnih, narodopisnih in kulturnozgodovinskih faktorjev.

Tem besedam, katere sem vzel iz neke zemljepisno-statistične razprave dr. Karola Zehdena, profesorja na dunajski trgovski akademiji, imam sam dostaviti, da človeštvo pozna prav za prav le tri potrebe: 1.) hrano, 2.) stanovanje in 3.) obleko. Ta dva stavka nam morata biti za merilo vrednosti, če naše pošteno rokodelstvo hočemo spoznati kot obnovljeno kulturno in eksistenčno sredstvo. Bili so časi, ko ljudje niso imeli druge potrebe, kakor hrano; pa še sedaj so dežele, kjer ljudje ne čutijo potrebe po stanovanju in obleki, ker brez njiju izhajajo pri tamošnjem podnebju. Kulturnemu človeku sedanjega časa je pa obleka ravno tako potrebna, kakor hrana in stanovanje. Z razvojem civilizacije se je razvijala in popolnjevala tudi obleka.

Dočim je sprva obleka služila le za to, da se je telo zavilo in varovalo pred slabim vremenom, je pa dandanes „evropska“ obleka na vsem svetu znamenje civilizacije za tistega, ki jo nosi! Narodne noše vidno zginjavajo; novodobni obleki odpirajo se vedno nova pota in v proslavo našega rokodelstva lahko rečemo, da noben prevrat ni bolj pripomogel k podemokratovanju človeštva, kot razvoj in razširjenje oblačilne umetnosti. Vsled tega je pa krojaštvo postalo znatno obrtno sredstvo za milijone in milijone in tudi ostane. Na nas je pa, da mu za daljni razvoj pokažemo pota, da se bode poleg svoje važnosti tudi tako izplačevalo, da bode milijone ljudi tudi imelo veselje in ljubezen za svoj poklic.

Dečku 12 do 14 let, ki se iz kakeršnih koli uzrokov posveti krojaštvu, ne moremo prisojati, da pozna pomen svojega koraka. Često še mnogo starši mladeniči, ki so dovršili že srednjo šolo, ne vedo, če ne bodo obžalovali izvolitve svojega specijelnega poklica v poznejšem življenju. V navadnem življenju se mnogo govori o prirojenem nagonu za kak poklic. Jako razširjena je pa tudi misel, da je neobhodno potrebna ljubezen in veselje za kak poklic. Po mojem mnenji tako veselje nič ne ško-

duje, napačno bi pa bilo vendar misliti, da bode tako veselje, ki se kaže iz začetka pri neskušenem dečku, tudi trajno. To so vse le ideali, ki že spadajo v pretekle čase, a so v sedanjem prozajičnem življenji mnogo izgubili od svoje prvotnosti. Dandanes morajo stariši, kateri izbirajo otrokom poklic, pred vsem na to misliti, da je obstanek v onem poklici težek, da se ne izbere noben poklic iz navideznega nagona, temveč iz potrebe za zaslužek. Človek, ki je priden in delaven, našel bode v vsakem poklici tudi dobro stran in zaslužek, ki ga daje poklic, je merodajen za izobrazbo.

To delo bi ne bilo popolno, ko bi tudi starišem, kateri namenijo svoje otroke za krojaški poklic, ne dalo potrebnih pojasnil o vzgojnih razmerah pri tem rokodelstvu. Dejanske razmere se pri tem ne smejo polepševati, pa tudi ne slabše slikati, kot so v resnici. Splošno lahko rečemo, da je krojaču odprt ves svet. On najde svoj kruh ne le v večjih mestih, kakor mnogi drugi obrtniki, temveč tudi v najbolj od mest oddaljenem in osamočenem kraju vsega sveta. Za krojaštvo ni potreba posebnih predznakov, pa tudi ne posebnih kapitalov, zadošča le pridna roka. Vzlic vzdihovanju je še dandanes na tisoče in tisoče priprostih, pridnih in varčnih delavcev, ki so zadovoljni s svojim stanom.

Vsak se pa ne more povzdigniti čez navadno mero; to tudi ni treba, ker ni nobenega brezpogojnega jamstva za srečo in zadovoljnost. Pred vsem je treba biti v svojih željah zmeren, in vedno misliti na to, da se ničesa ne da izsiliti, da skromno in vztrajno delovanje človeka navadno brez poprejšnjega sklepa do višjih smotrov pripelja, kakor se je še sam domisljal. Velika napaka je buditi v mladini veselje do rokodelstva s tem, da se jej slikajo v zraku zlati gradovi. Kdo ne upa živeti kot priprosti delavec pri krojaštvu, naj si ne izbira tega poklica. Najmanj pa ugajajo za krojaštvo značaji, kateri so nagneni k lenobi in lahkomisljenosti. S takimi ljudmi najboljši in najvestnejši mojster ničesa ne opravi, in izmej sto slučajev jih je devetindevetdeset, da je učenec sam kriv po končanem učenju, če si ne more prislužiti kruha. (Konec sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Tovarna za čokolado pri oo. trapistih v Rajhenburgu je dodelana. Stroj, ki privaja električno moč iz starega mlina v tovarno, meri 36 konjskih sil.

Novi tunel pod Temso. Nedavno so v Angliji naredili tunel, po katerem bode vozila železnica pod vodo Temso. Že l. 1825. so bili začeli graditi nek tunel pod Temso in so ga bili dodelali v 18 letih. Ker pa tunela niso bili dovolj globoko položili, je kmalu ga voda prodrila in vse delo je bilo zastoj. Šest delavcev je pri tem zgubilo življenje. Od tega časa je pa tehnika močno napredovala. Tunel, kateri je sedaj dovršen, delali so le trinajst mesecev. Pri delu se ni noben človek ponesrečil.

Konzumska društva v Nemčiji. Nemškemu državnemu zboru predložil se je načrt zakona, po katerem se z globami prepoveduje konzumnim društvom nečlanom prodajati blago. Kaznovali se bodo tisti, ki prodajo vedoma iz društva

nečlanom blago, dalje tisti nečlani, ki blago kupijo. Kaznovan bode tudi član, kateri bi za kacega nečlana iz društva kupil blago, in nečlan, ki bi od njega prevzel blago. Ta zakon se je izdal, ker so se vedno množile pritožbe obrtnikov in trgovcev, da jim konzumska društva delajo veliko škodo.

Kmetijstvo.

Lastno in tuje imetje naših posojilnic.

Dobro in zdravo gospodarstvo zahteva, da že posamezni človek dobro in modro ravna z lastnim in tujim imetjem. V obče velja pravilo, da naj človek gospodari le z lastnim imetjem. Nikoli se skoro ne svetuje, da se kdo loti obrta ali kmetovalstva edino le s tujim denarjem, to je, da le izposojeni denar vtakne v ta ali oni obrt, v trgovino, rokodelstvo ali v kmetovanje. To je večkrat, če ne vselej pogubno, ker dotičniku obrt toliko dobička ne daje, kolikor ga stane izposojeni denar. Pri kmetiji se to pravilo že vselej obistini, če so tudi pri obrtu izjeme.

To pravilo bi tudi priporočali kot zlata vredni nauk denarnim zadrugam, osobito našim posojilnicam. Tudi one morajo pokazati nekaj lastnega imetja nasproti tujemu premoženju, katero mu občinstvo zaupa. Denarna sredstva, s katerim naše posojilnice razpolagajo so: pristopnina, deleži, hranilne vloge, rezervni fondi. Poglejmo si te novce bolj natanko. Največ posojilnic je takih, katere so vpeljale pristopnino. Nekatere so brez nje, posebno Raiffeisnove. Te so tudi brez deležev, ako so v resnici po tem načrtu osnovane. Ako so še mlade, pa tudi prihranjene zaloge še nimajo, torej samo hranilne vloge. To je pa popolnoma tuje imetje in le nekoliko boljše, kakor izposojeni denar. Take posojilnice utegnejo torej priti v zadrego, ako stranke preveč umaknejo svoj denar. Posojilnice morajo torej, kakor posamezni dobri gospodarji gledati na to, da imajo poleg hranilnih vlog tudi primerno množino deležev. V tej zadevi nam poroča „V. Letopis slovenskih posojilnic“ sledeče:

„Hranilne vloge morajo biti v ugodnem razmerju z deleži, kajti hranilne vloge so tuje posojilniško premoženje, dočim so deleži skoro da za lastno posojilniško imetje smejo smatrati. Zato primerjajmo, v kakošnem razmerju so deleži s hranilnimi vlogami.

Na Koroškem, deležev 114.330 gld., hranilnih vlog 897.900 gld., razmerje 1 : 7. Na Kranjskem, deležev 184.033 gld., hranilnih vlog 2.704.825 gld., razmerje 1 : 14. Na Primorskem, deležev 60.618 gld., hranilnih vlog 434.237 gld., razmerje 1 : 7. Na Štajerskem, deležev 259.074 gld., hranilnih vlog 4.499.139 gld., razmerje 1 : 17. Skupaj na Slovenskem, deležev 618.055 gl., hranilnih vlog 8.536.131 gld., razmerje 1 : 13.

Čez 1 milijon hranilnih vlog imela je samo 1 posojilnica (celjska), čez $\frac{1}{2}$ milijona ste jih 2 (ptujska in mariborska), manj kot $\frac{1}{2}$ milijona pa čez 100.000 gld. 20, čez 50.000 gld. 21.

semitom, ki so bili toženi javnega nasilstva, ker so razpršili nek liberalen shod. Sodišče je vse tri oprostilo.

Češko-nemška sprava. — Mladočehi mislijo v deželnem zboru predložiti popolen načrt zakona za spravo med Nemci in Čehi za vse tri kronovine češke krone. S spravo seveda ne bode sedaj še nič, ker Nemci nočejo slišati o nobeni spravi, ki bi se raztegovala tudi na Šlezijo in Moravsko. Kako so Nemci pravični Čehom, so pokazali te dni. Da bi se ne osnovalo v večinoma slovanski Moraviji češko vseučilišče, se potegujejo za nemško vseučilišče v Brnu, če tudi imajo Nemci v Avstriji že pet vseučilišč, Čehi pa le jedno. Seveda, dokler bodo Nemei mislili, da imajo kako pravico sami gospodovati v Šleziji in Moraviji, tako dolgo na kako spravo niti misliti ni.

Socijalizem se kaže na Ogerskem močnejši nego v Avstriji. To se je pokazalo v veliki občini Oroshazi pri občinskih volitvah. V občinski zastop je voljenih osem socijalistov.

Ogerski Rumuni. — Madjari bi bili radi privabili Rumune, da bi se udeležili razstave ob tisočletnici ogerske države. Vsem rumunskim listom je poslal dotični odbor brezplačne vstopnice in razna poročila o razstavi, da jih priobče. Rumunski listi so pa vse poslane stvari vrnili, ker nočejo o nameravani razstavi ničesa slišati. Rumunsko prebivalstvo se razstave sploh ne udeleži. Ko bi še druge nemadbarske narodnosti posnemale Rumune, bi Madjari bili v zadregi, kajti ne imeli bi dosti razstaviti in svet bi potem ne dobil najboljših pojmov o njih kulturi.

Volitve v Stomfi. — Več učiteljev je volilo v Stomfi pristaše katoliške ljudske stranke. Zaradi tega so jih pa takoj odstavili in pouk na šoli se je prenehal. Tako delajo viteški Madjari.

Nemčija. — Da bi se kje vlada tako semtertja lovila, kaj in kako je storiti in postopati v tej ali oni zadevi, ni pač nikjer kakor v Nemčiji. Ministri so si v nasprotju in postopajo na svojo roko, cesar pa tudi rad na svojo pest kaj ukrene. Minister notranjih del je na svojo pest izdal znani ostri ukaz proti socijalistom. Moral je iti, ker ni postopal v soglasji z ostalo vlado. Sicer bi sploh vsa nemška vlada najraje takoj ugonobila vse socijaliste, a ne more jih in boji se jih. Najinteresantnejše pa je, kako postopa cesar sam. Spraševati hodi za svet kneza Bismarcka, katerega je svojedobno tako samovoljno odpravil. Ravno te dni se je namreč mudil pri njem. Pravijo, da ga je šel vprašati za svet, kako bi bilo uničiti socijaliste. Značilno za nemške razmere je pač to. Drugod se o važnih stvareh posvetuje cesar s svojimi ministri, nemški cesar pa je videti, da ne zaupa tega svojim ministrom, ker drugam hodi po svete, in to celo k ljudem. Katere je kot svoje nasprotnike svojedobno od sebe odpravil.

Turčija. — Vstaški poboji se ponavljajo. Velevlasti pa se ne upajo z resnobo prijeti Turčije. Posamezno se vsaka velevlad boji to storiti iz strahu pred drugimi, skupno pa ne nastopijo proti Turčiji, ker niso edine in hoče vsaka pri vsej stvari imeti svoje posebne koristi. Rusija postopa zase. Avstrija, Anglija pa tudi večinoma vsaka zase. Anglija je vrhu tega jako nevoljna, ker je ne vede vse, kar ona želi. Ona je sprožila armensko vprašanje, češ, da ji bo korist. Toda kmalu se je videlo, da Anglija sama nima ondi govoriti. Posegla je vmes Avstrija in posebno nevoljna je Anglija, da je zasluga Rusije, da je sultan dovolil velevladim še po jedno vojno ladijo pred Carigrad poslati. — Turčija namerava baje makedonske razmere korenito reformovati, le da se ogne takim homatijam, kakor so v Armeniji. Da si je v Makedoniji več narodnostij, vendar se bo Turčija v prvi vrsti ozirala na Bolgare, ker se ji ni bati, da bi finančno propali Srbija in Grška se upali temu ugovarjati. — Italija hrepeni si pri teh zmešnjavah v Turčiji pridobiti Albanijo, v kateri biva tudi nekaj Italijanov. V Italiji se je že ustanovilo neko društvo izseljenih Albanov, ki ima namen gojiti zveze s svojo domo-

vino. Neverjetno je pač, da bi se oslabei Italiji ta manever posrečil.

Obrtnija.

O poklici in vzgoji.

(Konec.)

Mnogo poklicev je, pri katerih osebna vrednost ne pride toli v poštev, kakor pri krojaštvu; kjer že delo samo človeka k gibanju sili in ni treba, da bi bila pridnost tako stanovitna in trajna. Ker se je skoro povsod vpeljalo delo od kosa, počasen delavec jedva toliko zasluži, da se preživi, ravno tako tudi težko shaja tisti, ki ne pomisli, kadar je dosti dela, da so naravno v našem obrtu „slabi časi“, ko je nehote treba poprijeti za popotno palico.

Kar se stvarnega tiče, so zahteve jako različne, nikakor ni potrebno, da bi slednji moral znati najfineje delo. Ljudje jednako ne zahtevajo in zato pa slabši delavec težje izhaja. Dobri delavec se lahko zadovolji z navadnejšim delom, ako finejšega ni, manj izobražen pa nasprotnega ne more. Zaradi tega naj pa vsak gleda, da se nauči, kolikor se le more.

Nekateri stariši posebno izbirajo mojstra, h kateremu bi dali sina učiti. Tare jih skrb, kako se bode ravnalo z otrokom, katerega ljubi vsaka mati ali oče. Mnogi se boje strogega mojstra, če tudi je to najboljša lastnost za vzgojevanja. Seveda mora biti strogost združena s pravičnostjo. Nikakor ne daj v učenje dečka mojstru, katerega strogost je surovost. Ne dajaj sina tistemu v učenje, kateri učence le izkorišča. Kdor s svojim obrtom ne stoji na svojih nogah, kateri brez dela učencev izhajati ne more, ni pravi mojster. Seveda s tem ni rečeno, da bi učenec ne smel ničesa pripomoči k premoženju svojega mojstra, vsaj je ravno v njegovem interesu, da je priden in hiter, kolikor le mogoče. Mojster sam mora vedeti, kaj od učenca v mladosti more in sme zahtevati. Njegova vztrajnost in delavna zmožnost mu nikdar ne sme biti merilo za delavno zmožnost nerazvitega dečka. Svojih skrbij in tožeb ne razodevaj mlademu človeku, ako mu nočeš v kalu zadušiti upanja v boljšo bodočnost. Ni treba, da bi učenec premišljeval, da njemu tudi boljše ne pojde, kakor mojstru, če je v žalostnih razmerah.

Sploh pa morajo stariši in mojster v drug družega zaupati. Vsaka pritožba učenčeva ni opravičena. Kdor hoče biti krojač, mora se začasa učiti služiti in ubogati. To bode moral vse življenje, če tudi v drugi obliki. Če se mlad tega privadi, mu pozneje ne bode težko. Tudi nobeno delo naj mu ne bode prenizko. Rokodelci so svobodni gospodje, kakor redkokateri stan, a vendar ne tako gospodje, da bi jih fizično delo po mnenji sveta poniževalo. V delu je rokodelčeva sreča, čast in ponos, nasprotno naj prepusti „višjim“ stanovom, ki se težje otresejo predsodkov.

Še jedno in sicer jako kočljivo stvar je še omeniti pri vzgoji učencev. To poglavje se tiče delavskega vprašanja. Jaz ne vem, je li bilo kdaj drugače. Kolikor se morem spominjati, in to je že nekaj let, da je redkok delavec, ki bi kaj iz svoje volje ali dobrega srca pripomogel k strokovni ali pa duševni izobrazni učencev. Naj delavci še toliko govore o skupnosti, človeški ljubezni in podobnih stvareh, na učence se nikdar ne ozirajo dosti. Kaže se, kakor bi otrpnel egoizem tu imel roko vmes. To tudi ničesa ne de, dokler se delavci sploh za vzgojo učencev ne brigajo, in v čast inteligentnih delavcev lahko rečem, da se navadno tudi tako godi; slabo je pa, če na učenca na neprimeren način delavci vplivajo in ga zamotajo v politične stvari. Treba je dolgih britkihkušenj, predno se mu duh tako pomiri, kakor je bil miren poprej.

Noben mojster pa ne more zahtevati, da bi delavci zastonj zgubljali čas z učenci; toliko pa mora zahtevati, da se delavci udajo njegovim zahtevam glede učencev. Ne da se opravičiti, če se nespridenemu dečku iz srca izrujejo idealna čuvstva, če se človeku, ki vesel in pogumen zre v prihodnjost, pokaže slaba stran sveta, katero so napravili in ju vzdržujeta človeška hudobija in lakomnost.

Mojstrom in delavcem se priporoča, naj ljubeznjivo in pravično ravnajo z mladim naraščanjem, naj že pri tem računajo na hvaležnost ali pa ne. Tako ravnanje je človeška dolžnost in le s tem je mogoče vzgojati značaje. Dobro vzgojeni in značajni delavci ne bodo nikoli v škodo niti mojstru niti delavstvu, temveč bode zveza mejsebojnega sporazumljenja. Le tako je mogoče ustaviti nazadovanje našega obrta in produkcijo zavrniti v oni tir, kakor to žele pošteni in delavni ljudje po vsej pravici in kar bodo tudi dosegli!

Obrtnijske raznoterosti.

Premembe obrtnijskega reda. Trgovski minister je predložil zbornici poslancev načrt novega obrtnega reda. O tem obrtnem redu bomo še večkrat govorili. Danes le toliko rečemo, da se želji malih obrtnikov pri njem ni dosti oziralo, v njem bi zastonj iskali kacega varstva malega obrtnika pred velikim industrijcem. Reči pa tudi moramo, da nimamo upanja, da bi sedanji državni zbor načrt kaj zboljšal.

Vrednost železa. Kos železa, ki velja neobdelan 30 kr., dobi vrednost 1 gld., ako se iz njega izdelajo podkve, 1 gld. 50 kr., ako se iz njega naredi kmetijsko orodje, obdelan kot obrtnoumeten izdelek doseže vrednost 15 gl., podelan v igle 25 gld., podelan v gumbe 250 gld., v urne zmeti in kazalce pa celo vrednost 1500 gld.

Kmetijstvo.

Svinjski hlevi.

Svinjerejo v naših krajih mnogo to ovira, ker nimamo dobrih svinjskih hlevov. Ljudje ne pridejo do prepričanja, da svinja tudi potrebuje čistosti. Mnogi celo mislijo, da svinja tem bolje vspeva, bolj če se v blatu

valja. Svinjski hlevi so navadno temni, zaduhli in vlažni in to vse ne pospešuje zdravja živali.

Umen gospodar bode pa gotovo skrbel za čistost v svinjskem hlevu. Za to tak hlev ne sme biti prenizek, da se zrak v njem prehitro ne spridi. Tla naj so malo nagnena, da se gnojica odteče. Dobro je, če se razdeli hlev z opeko na stranski rob postavljeno v dva dela. Zgornji oddelek se nastelje, spodnji pa ne. Prašiči se kmalu navadijo, da le v gornjem oddelku leže, v spodnjem oddelku pa odkladajo svoje blato. Prašiči so tako vedno čisti, kar je v korist njih zdravju.

Še bolje je pa, če se za prešiče napravi iz drogov nekak nizek oder. Drogi se polože na štiri podolgo priložene kole, tako, da je pod njimi malo prostora. Na ta oder se nastelje. Prašiči se kmalu navadijo, da na odruspe. Tak oder ima to prednost, da scalnica odteče skozi droge, ako kak prešeč tudi zmoči svoje ležišče.

Po tlaku hleva je potreba narediti žlebove za odtok gnojnice. Mnogi imajo navado, da za to naredijo pokrite kanale. To pa ni dobro. Taki kanali se radi zamaše in se težko snažijo. V njih se pa posebno radi naselijo podgane, ki so prava nadloga za vsak svinjski hlev.

Predali v svinjskem hlevu naj bodo zidani, kajti les se močno navzame vlažnosti in hitro gnije. Ravno zaradi tega naj se napravi tlak od cementa. Tak tlak, če je malo nagnen, se jako lahko čedi, ako se le polije z vodo. Večkrat se pripeti, da svinja poleži mlada praseta. To se pa lahko prepreči, ako se 25 cm od stene in ravno tako visoko napravijo železni drogov, najbolj stare plinove cevi, ki se dobe po ceni. V prostoru, ki tako nastane, se prašički kaj lahko gibljejo in leže blizu stare svinje, a se vendar ni bati, da bi jih poležala.

Poleg tega naj se v vsakem hlevu, v katerem so stare svinje in praseta, napravi tudi oddelek, kjer bodo se mogla praseta sama krmiti, ne da bi stara svinja mogla do njih korita. Pri taki vredbi svinjskega hleva se bode svinjereja bolje izplačevala, nego se pa sedaj.

Kmetijske raznoterosti.

Konoplja sredstvo proti žitnemu molu. Na Francoskem so se prepričali, da izhlapienje konopelj prežene žitne mole. V neki žitnici je bilo 200 hektolitrov žita, katerega so se zelo lotili žitni moli. Slučajno so pa v to žitnico dali nekaj konopelj. Drugo jutro so našli na postrešnih brunih polno molov, ki so iskali izhoda, ker jih je pregnal duh konopelj.

Voda in piča za koze. Voda za koze mora biti sveža in po zimi se mora malo ogreti, da živali ne zgube preveč telesne gorkote. Koza ljubi suho pičo, vodena piča ni dobra zanje, torej tudi mokra trava ne.

Poučni in zabavni del.

Petdesetletnica Ahaceljnovе smrti.

Dne 23. novembra je minulo 50 let, od kar je v Celovci umrl sloveči koroško-slovenski rojak profesor Matija Ahacelj. Ta nenavadni mož je zaslužil,